

Til lovforslag nr. L 162. Tilføjelse til tillægsetænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 25. april 1980

Tilføjelse til tillægsetænkning

over

Forslag til lov om afgift af spiritus m. m.

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 3. behandling blev henvist til fornyet behandling i udvalget, holdt 3 møder. I forbindelse hermed har statsministeren og ministeren for skatter og afgifter dels i samråd og dels skriftligt besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra Molt Wengels Vinimport A/S.

Et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter afstemningen ved 2. behandling.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, fremskridtspartiets og centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de i tillægsetænkningen stillede 2 ændringsforslag.

Et *flertal inden for mindretallet* (det konservative folkepartis og centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) udtaler stærk beklagelse af, at ministeren for skatter og afgifter har forholdt folketinget og skatte- og afgiftsudvalget afgørende oplysninger. Endvidere er det helt uacceptabelt, at regeringen har behandlet denne sag så overfladisk, som tilfældet er – f. eks. uden kommunikation mellem statsministeren og ministeren for skatter og afgifter. Kommissær Burkes nu fremkomne udtalelser viser klart, at regeringens lovforslag er stridende mod EF-reglerne. Den nu offentliggjorte skrivelse fra EFs Generaldirektorat Finansielle Institutioner og Skattespørgsmål af 28. marts 1980 indeholder beregninger, som viser en betydelig stabilitet for provenuet af spiritusafgifter ved enheds-

afgifter i området 176,50 kr. pr. liter til 180,00 kr. Dette afkræfter klart ministerens svar på udvalgets spørgsmål 4, i hvilket det påstås, at den af det konservative folkeparti og centrum-demokraterne foreslåede afgiftsats på 176,50 kr. vil give et afgiftsprovenutab.

Idet vi i øvrigt henviser til bemærkningerne i tillægsetænkningen, anbefaler det konservative folkeparti og centrum-demokraterne vedtagelse af de af os stillede ændringsforslag og i modsat fald forkastelse af regeringens lovforslag.

Et *mindretal inden for mindretallet* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Under den fornyede udvalgsbehandling har statsministeren og ministeren for skatter og afgifter skridt for skridt og på alle punkter måttet erkende rigtigheden i de oplysninger, som kommissær Burke fremkom med i sin telexskrivelse af 24. april 1980, som jo var i markant strid med det indtryk, regeringen om væsentlige spørgsmål havde givet folketinget og dets skatte- og afgiftsudvalg under sagens hidtidige behandling. Var denne telex ikke fremkommet, havde folketinget afgjort sagen på et helt usandfærdigt grundlag.

Ydermere er der skabt beviser for, at skatteministerens også på andre væsentlige punkter har fejlorienteret folketinget og dets udvalg. Der er herved skabt grundlag for videre opklaringsarbejde, som er hindret ved det kissejav, udvalgsflertallet har haft med inden for otte timer at slutte udvalgsarbejdet, hvor der var brug for uger til at grave dybere i det

svælg af råddenskab, som nu yderligere er afdækket.

Når udvalgsflertallet absolut vil gennemtrumfe betænkningssagens afgivelse i hurtig og hast i denne situation, må man håbe, at de, der kan bidrage til yderligere afklaring uden for folketinget – i Danmark eller i EF – vil kunne afse tid til at fremkomme med yderligere afsløringer af regeringen før folketingets planlagte termin for færdigbehandling af lovforslaget, førstkommande tirsdag den 29. april 1980.

Men det må imødeses, at der ikke kan nås – og ikke af flertallet ønskes – fuld afklaring af sagen, hverken inden tirsdag eller gennem senere rigsretsbehandling, hvorfor det bliver mediernes pligt snarest at afsløre den fulde sandhed i denne Hjortnæs-sag nr. 7 i de seks måneder, som er gået siden hans udnævnelse til minister for skatter og afgifter.

Et *andet mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og udtaler følgende:

Bakholt (S) Camre (S) Erenbjerg (S) Thomas Have (S) Egon Jensen (S)

Stavad (S) Tastesen (S) fmd. Bernhard Baunsgaard (RV) Brixtofte (V)

Ellemann-Jensen (V) Hagen Hagensen (KF) nfmd. Gammelgaard (KF)

Bollmann (CD) Rahbæk Møller (SF) Flygaard (DR) Glistrup (FP) Glensgård (FP)

Partierne VS og KrF var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Der hersker nu ikke længere tvivl om, at ministeren for skatter og afgifter har forsømt at tage forholdet til EF alvorligt i forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag. Ministeren har siddet tydelige advarsler fra EF om de følger, en ensidig gennemførelse af en kombineret afgift kan få for Danmark på andre områder af EF-samarbejdet, overhørig. Ministeren har forsømt at give udvalget en tilstrækkelig orientering om disse forhold.

Mindretallet kan derfor ikke støtte ministerens forslag og beklager dybt, at ministeren agter at gennemføre dette lovforslag med støtte af folketingets erklærede EF-fjendtlige partier.

Et *tredje mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse*. Mindretallet anbefalede før første betænkningssagens afgivelse fortsat behandling i udvalget. Anbefalingen blev ikke fulgt. Begivenhederne senere har vist, at anbefalingen var på sin plads, men tiden er nu forpasset.

Bilag til tilf. t. tillægsbet. o. lovf. vedr. afgift af spiritus m.m.

Bilag 1*Foreløbig oversættelse**af**telex fra kommissær R. Burke***Resumé af hr. Burkes bemærkninger til hr. Hjortnæs**

Jeg har ikke givet Dem grund til tvivl, hverken med hensyn til Kommissionens principielle forbehold vedrørende det foreslåede kombinerede afgiftssystem eller dets negative virkninger på harmoniseringsbestrebelse. De er blevet citeret for at have sagt, at dette er mit personlige synspunkt. For at undgå enhver tvivl må jeg gøre det klart, at mit synspunkt og den meddelelse, som jeg formelt overbragte Deres faste repræsentants stedfortræder den 6. marts, har fuld tilslutning fra Kommissionen. Desuden må De være bekendt med, at formanden for Kommissionen selv pegede på dette forhold over for Deres statsminister på mødet den 28. marts.

De vil også være bekendt med, helt bortset fra Kommissionens indstilling, at danske importører har meddelt, at de har til hensigt straks, såfremt et kombineret afgiftssystem indføres, at ville indbringe det for domstolene.

Det er især foruroligende, at Deres foreslåede kombinerede afgiftssystem kan vedtages med kun én stemmes flertal i folketinget, og at dette flertal først og fremmest kun er skabt ud fra ønsket om de negative virkninger, afgiftssystemet vil have for hele Fællesskabet. Jeg må understrege, at det generelt høje danske afgiftsniveau er den egentlige årsag til nogle af de vanskeligheder, som

Danmark har haft i dets forhold til Fællesskabet, af hvilke akvavitten kun er ét problem. Hvis Deres regering ved løsning af akvavitproblemet udtrykkeligt vælger en kurs, som på forhånd vides at ville skade en fællesskabsløsning vedrørende afgift på drikkevarer, vil Danmark uundgåeligt blive mødt med mindre forståelse i Fællesskabet, når andre problemer inden for afgiftsområdet og tilsvarende områder skal løses. Deres regering vil derfor alvorligt kunne skade Danmarks stilling i fremtidige forhandlinger.

Til slut vil jeg minde Dem om vores aftale i januar om, at vores medarbejdere i fællesskab ville undersøge de provenumæssige virkninger af ændringerne i spiritusafgifterne. Vi for vor del har meddelt Deres embedsmænd vores beregninger af de provenumæssige virkninger af en ensartet literafgift, der er baseret på en undersøgelse over elasticiteten for akvavit og anden spiritus. Disse beregninger viser, at hvis man anvender den sats, som man i det kombinerede system har foreslået for akvavit, vil den provenumæssige virkning af én sats være et tab på mindre end 1 pct. Da opretholdelsen af provenuet har været en væsentlig forudsætning for regeringen, føler vi, at disse beregninger bør underkastes en grundig undersøgelse, før en endelig beslutning bliver taget.

Bilag 2

Notat

I vedlagte brev af 28. marts 1980 er EF-Kommissionens generaldirektorat XV fremkommet med nogle beregninger over elasticiteten i spiritusforbruget.

I sin telex af 23. april 1980 minder kommissær Burke herom.

Kommissionen har skønnet, at en ren literafgift af en størrelse, der for akvavit giver samme afgiftsforhøjelse som den af regeringen oprindeligt foreslåede kombinerede afgift, alene vil indebære et provenutab på under 1 pct.

Kommissionens undersøgelser over priselasticiteterne for akvavit og anden spiritus har været nøje overvejet i departementet og flere gange drøftet med en repræsentant for generaldirektoratet. Departementet er af den opfattelse, som først blev udtrykt i besvarelsen af spørgsmål 5, som den 24. marts 1980 fremsendes til skatte- og afgiftsudvalget, nemlig at »udregning af priselasticiteter vanskeligergøres af, at spiritusforbruget udviser betydelige variationer fra år til år, ikke mindst som følge af hamstrings- og anti-hamstringseffekter i forbindelse med foretag-

ne afgiftsforhøjelser. Heraf følger, at udregninger af elasticiteter for spiritus vil være behæftet med betydelig usikkerhed.«

Departementet er enig med Kommissionen i, at forbrugerreaktionen i Danmark på en prisændring er stærkere for anden spiritus end for akvavit. Dette er der også blevet taget hensyn til ved beregningerne over afgiftens provenu efter regeringens forslag, jfr. også besvarelsen af spørgsmål 5, sidste afsnit. Man finder imidlertid på grund af de usikkerhedsmomenter, der som nævnt må knytte sig til elasticitetsberegninger for spiritus i en periode med så mange og stærke afgiftsændringer, at Kommissionens resultater $- \div 0,7/-1,0$ for akvavit og $\div 1,7/-1,9$ for anden spiritus – ikke er sandsynliggjort. Man må være af den opfattelse, at de anførte elasticiteter er udtryk for en for stærk forbrugerreaktion på prisændringer, især for anden spiritus. Man er derfor ikke enig i den opfattelse, at en litersats på 176,50 kr. – der indebærer store afgiftsned sættelser for anden spiritus – alene skulle betyde et provenutab på under 1 pct.

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28. marts 1980

Generaldirektøren

Under mødet mellem skatteministeren og kommissær Burke den 11. januar var der enighed om, at vi ville holde kontakt med hensyn til de elasticitetsberegninger for spiritusforslaget, som vi havde til hensigt at gennemføre på grundlag af det materiale, som kontorchef Hjorth ville stille til rådighed for os.

Materialet kom prompte, og jeg takker herfor, men desværre er vore ressourcer så beskedne, at vi først nu har været i stand til at fuldføre beregningerne.

Vi vil naturligvis til enhver tid være parat til at drøfte detaljerne i disse beregninger, men da jeg ser, at folketingets skatte- og afgiftsudvalg allerede er begyndt at interessere sig for spørgsmålet, og at I blandt andet har svaret, at der ikke i Danmark er foretaget beregninger over priselasticiteter for spiritus i den senere tid, iler jeg med her at give hovedresultaterne af vore:

Vi har gennemført forskellige beregninger, der viser en priselasticitet for akvavit i intervallet $\div 0,7$ til $\div 1,0$, og for anden spiritus mellem $\div 1,7$ og $\div 1,9$. Disse beregninger er baseret på glidende gennemsnit, hvorved de

Pct.	$\div 0,7 / \div 1,7$	$\div 1,0 / \div 1,9$
167,50 kr./l	$\div 3,0$	$\div 1,7$
176,50 kr./l	$\div 0,9$	$\div 0,9$
180,00 kr./l	$\div 0,2$	$\div 0,2$
200,00 kr./l	$+ 3,1$	$+ 0,5$

Den gældende akvavitsats som enhedsats ville således medføre en provenuedgang for spiritusafgiften på 25-45 mill., hvorved dog er set bort fra det ikke ubetydelige merprovenu af momsen, som ville følge af den mængdemæssige fremgang for omsætningen af anden spiritus¹⁾.

Beregningerne viser en betydelig stabilitet for provenuet af spiritusafgiften ved enhedsafgifter i området 176,50 kr. pr. liter, der svarer til det fremlagte lovforslags virkning for

forskellige hamstringspukler er blevet udjævnet; den statistiske usikkerhed på skønnene er behersket. Denne metode giver måske skøn, der ligger i underkanten af det realistiske. Vi finder i hvert fald, at elasticiteterne uden sådanne korrektioner bliver endnu stærkere, men usikkerheden på skønnene bliver da ganske stor.

Vore resultater for akvavitten stemmer således godt overens med spritfabrikkernes angivelser af en negativ elasticitet på godt 1.

Analyserne er gennemført på grundlag af en sammenvejede priser for anden spiritus, der pr. september 1979 udgjorde 140,- kr. for en helflaske, hvilket antoges at være sammensat af: moms 23,58 kr., avance 15,18 kr., afgift 72,- kr. og grossistpris 29,24 kr.

De nævnte elasticiteter for akvavit og anden spiritus (øvre og nedre grænse parvist sammenholdt) ville med alternative enhedsafgifter for akvavit og anden spiritus give følgende procentvise provenuændringer (provenuændringerne for henholdsvis akvavit og anden spiritus er sammenvejede med vægtene 0,6 og 0,4):

akvavit, til 180,00 kr. og meget begrænsede provenuevinster ved forhøjelse op til 200,00 kr. pr. liter.

Medens der naturligvis kan fremføres et tungtvejende psykologisk argument mod løsninger, der indebærer en *forhøjelse* for snapsen og en samtidig nedsættelse for anden spiritus, gør det samme sig ikke gældende for enhedssatsen på 167,50. På baggrund af disse nye elasticitetsberegninger mener jeg ikke, man kan afvise denne lave enhedssats med

¹⁾ Uændret afgiftsprovenu ved en enhedssats på 167,50 kr. forudsætter, udtrykt på anden måde, en tilbagevenden til forbrugsniveauet for anden spiritus som i 1976.

henviſning til budgethensynet; ſelv uden den betydelige afledte virkning på momsprovenuet ligger provenutabet, efter mit ſkøn, langt inden for den usikkerhedsmargen, der uvægerligt knyttet ſig til en budgetpoſt på over 1,4 mia kr.

Som ſagt er vi parat til at give alle detaljer

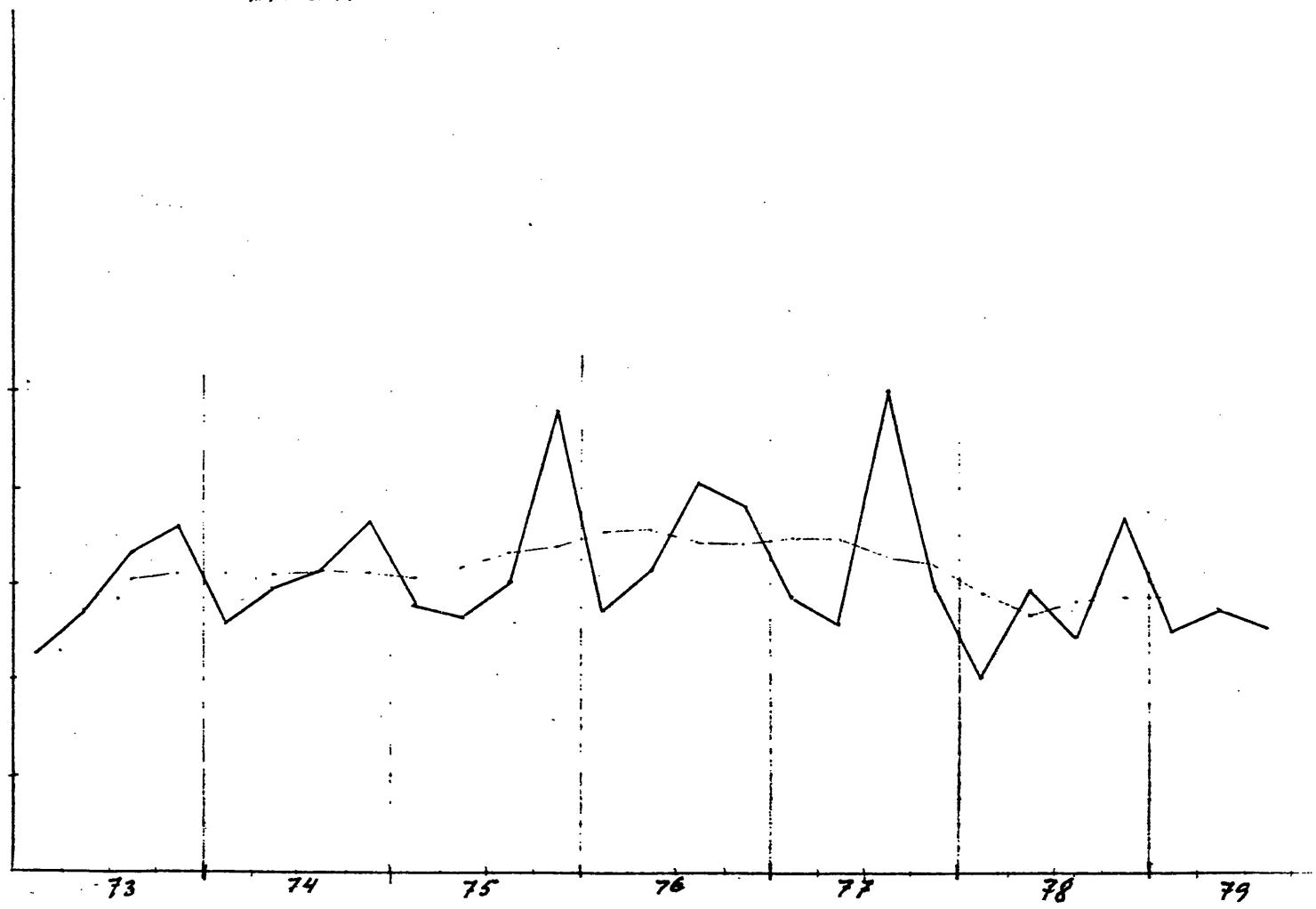
og drøfte resultaterne. Johan Løvengreen, der har foreſtået beregningerne, vil være i København i næſte uge og til jeres diſpoſition.

Jeg ſender kopier af dette brev til Kurt Hansen og Erling Jørgenſen.

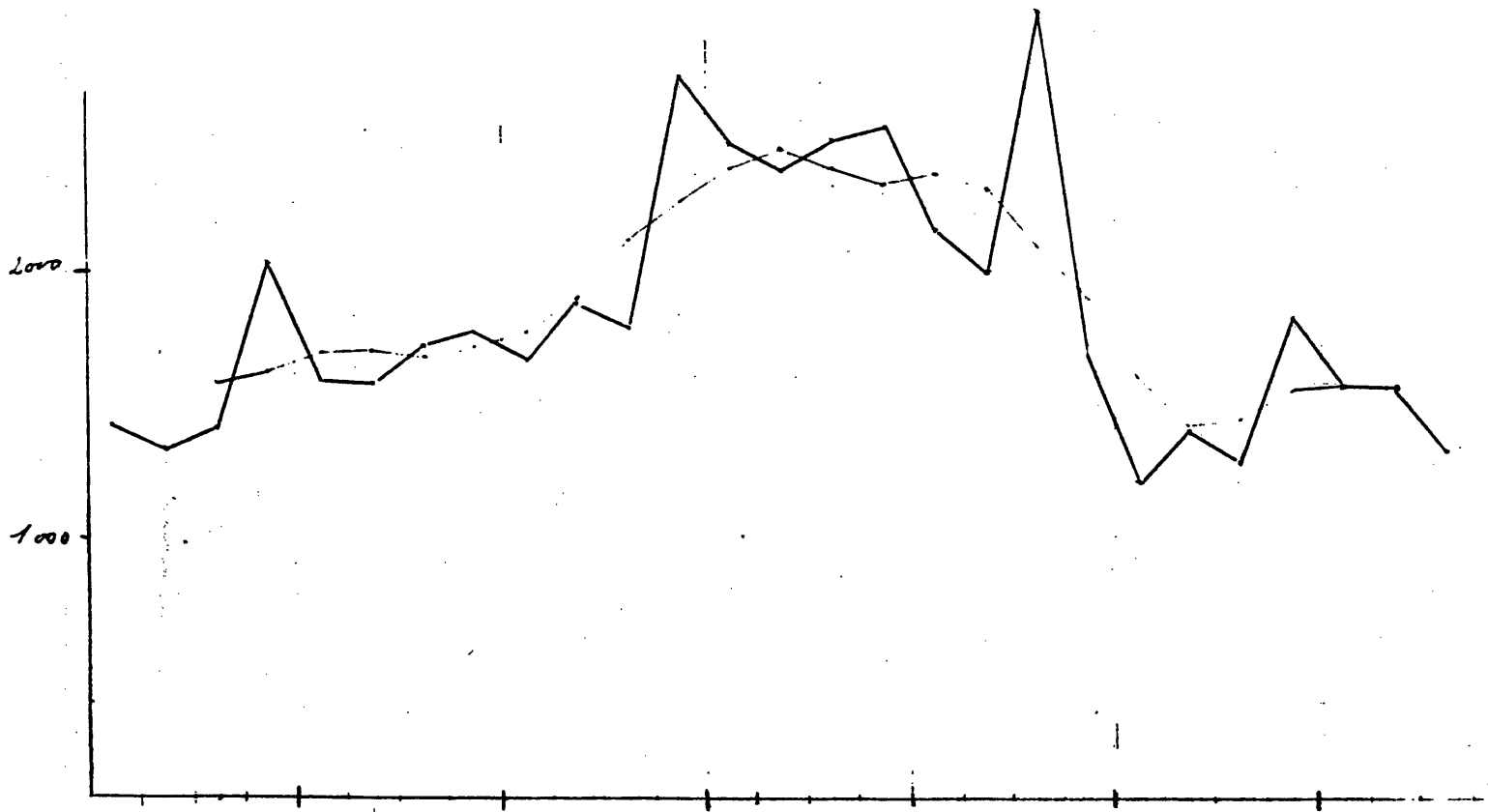
Jeg ſlutter med de bedſte hilsener

O. BUS HENRIKSEN

Fikvare

Anden periode

Real pris udviklingen

Price-valuation for "Other spirits" and "Aqvavit" 1. kv. 1973 - præs = 100

